

Gnidosz błotny

Dasher

7 listopada 2017

Spis Treści

Gnidosz błotny

Morfologia

Łodyga

Liście

Kwiaty

Owoc

Korzeń

Biologia i ekologia

Zmienność

Zagrożenia i ochrona

Gnidosz błotny

(*Pedicularis palustris* L.) — gatunek należący do rodziny zarzawowatych. Występuje w Europie, na Kaukazie i w Kanadzie. W Polsce dość częsty na całym niżu.

Rysunek: Gnidosz błotny

Łodyga

Wzniesiona, prosta, o wysokości 20-60 cm, górą rozgałęziająca się.
Jest prawie naga, w środku pusta.

Liście

Pierzastodzielne, o lancetowatych i karbowanych odcinkach, siedzące, żółtozielonego koloru.

Kwiaty

Zebrane w luźne grono. Są to kwiaty grzbieciste, wyrastają w kątach liści na krótkich szypułkach. Mają dwuwargowy rozdęty kielich z pierzastowciętymi i odgiętymi do tyłu łatkami. Jest to kielich trwały, pozostający po przekwitnięciu. Purpurowa lub różowa korona o rurce dłuższej od kielicha, orzęsiona na bokach. Dolna warga zamyka wejście do gardzieli korony, górna, dwuząbkowa warga jest ściśnięta po bokach. 1 słupek, 4 dwusilne pręciki ukryte pod górną wargą. Miodniki umieszczone u podstawy słupka, ale dostęp do nich utrudniają włoski pręcików.

Dwukomorowa, otoczona kielichem, okrągła torebka.

Korzeń

Posiada ssawki, którymi wrasta w korzenie sąsiadujących roślin.

Biologia i ekologia

Roślina jednoroczna lub dwuletnia, hemikryptofit. Jest półpasożytem. Na użytkowanych łąkach uznawana za chwast, gdyż osłabia sąsiednie rośliny wysysając z nich wodę i sole mineralne. Roślina miododajna, owadopylna, kwitnie od maja do lipca. Zapyłana jest przeważnie przez trzmiele. Roślina trująca. Rośnie na mokrych łąkach i torfowiskach. W górach występuje po regiel dolny. W klasyfikacji zbiorowisk roślinnych gatunek charakterystyczny dla klasy (Cl.) Scheuchzerio-Caricetea nigrae.

Zmienność

Występuje w 2 podgatunkach:

- ▶ *Pedicularis palustris* L. subsp. *opsiantha* (Ekman) Almquist z Uznamu — o koronie średnicy ok. 15 mm i rozgałęzieniach łodygi o grubości prawie równej ich długości.
- ▶ *Pedicularis palustris* L. subsp. *palustris*.

W latach 2004-2014 roślina była objęta w Polsce ścisłą ochroną gatunkową, od 2014 roku podlega ochronie częściowej. Roślina została umieszczona w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin jako gatunek narażony na wymarcie (kategoria zagrożenia VU). Tę samą kategorię zagrożenia otrzymała w Czerwonej liście roślin i grzybów Polski (2006, 2016). Zagrożeniem jest zanikanie stanowisk wynikające z osuszania terenów podmokłych i przekształcania ich w łąki i inne tereny użytkowe. Wiele stanowisk znajduje się na obszarach chronionych, m.in. w Białowieskim, Wielkopolskim i Tatrzańskim Parku Narodowym.